

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marty Havlové a soudců Mgr. Jiřího Levého a JUDr. Hany Zemanové ve věci žalobce **innogy Energie, s.r.o.**, IČO 49903209, se sídlem Praha, Limuzská 3135/012, zastoupeného Mgr. Kamilem Stypou, advokátem se sídlem v Praze, Rubešova 162/8, proti žalované ■■■ Z■■■■■■■■■■, nar. ■■■■■■■■■■, bytem ■■■■■■■■■■ ■■■■■■■■■■ ■■■■■■■■■■, o zaplacení částky 16.975,01 Kč s příslušenstvím, o odvolání žalobce proti rozsudku Okresního soudu v Chebu ze dne 28.4.2017, č.j. 16 C 66/2017-37,

takto:

I. Rozsudek soudu I. stupně se v napadené části, tj. ve výroku II, m ě n í tak, že žalovaná je povinna zaplatit žalobci částku 700,- Kč, do 3 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobci náklady řízení před soudem I. stupně ve výši 1.768,- Kč a na nákladech odvolacího řízení částku 2.936,- Kč, a to vše do 3 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce žalobce.

Odůvodnění

Napadeným rozsudkem soud I. stupně uložil žalované povinnost zaplatit žalobci částku 16.975,01 Kč se specifikovanými úroky z prodlení (výrok I), žalobu co do částky 700,- Kč zamítl (výrok II), a žalované uložil povinnost zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 1.627,- Kč (výrok III).

Z provedených důkazů vzal za prokázáno, že mezi žalobcem jako prodávajícím a žalovanou jako kupující byla dne 23.9.2015 uzavřena smlouva o jednak o sdružených službách dodávky plynu a jednak sdružených službách dodávky elektřiny, vždy na odběrné místo [REDAKCE], přičemž v obou případech jsou smlouvy formulářové a obsahem smluv bylo ujednání o smluvní pokutě 100,- Kč za prodlení s platbou delší než 10 dní. Žalovaná pak od žalobce odebrala za období od 14.10.2015 do 23.2.2016 plyn za částku 11.157,78 Kč, přičemž uvedená částka jí byla fakturována fakturou splatnou dne 15.3.2016 a dále odebrala elektřinu za období od 5.10.2015 do 1.3.2016 za částku 5.117,23 Kč fakturovanou žalované fakturou splatnou 29.3.2016, aniž by za odběr elektřiny a plynu zaplatila. Uvedený vztah žalobce a žalované posoudil soud I. stupně jako vztah prodávajícího a kupujícího podle § 2079 odst. 1 občanského zákoníku a žalované uložil povinnost zaplatit za odebranou elektřinu a plyn kupní cenu v požadované výši, tj. celkem v částce 16.275,01 Kč. Co se týče nároku žalobce na přiznání smluvní pokuty za prodlení s jednotlivými platbami žalované, celkem ve výši 700,- Kč, soud I. stupně sjednání smluvní pokuty za prodlení v uvedených smlouvách posoudil jako neplatné právní jednání s odkazem na ust. § 1813 o.z., podle něhož jsou zakázána ujednání, která zakládají v rozporu s požadavkem přiměřenosti významnou nerovnováhu práv nebo povinností stran v neprospěch spotřebitele. Soud I. stupně odkázal na judikaturu Nejvyššího soudu ČR (Cpjn 200/2013) i judikaturu Soudního dvora Evropské unie a uzavřel, že při placených upomínkách a sjednaných smluvních pokutách dochází jednak ke zhoršení právního postavení spotřebitele, rovněž nelze rozumně očekávat, že by spotřebitel se smluvní pokutou a značnou částkou za upomínku souhlasil, pokud by nešlo o formulářovou smlouvu. Dále pak soud I. stupně dovodil, že uvedené ujednání rovněž je i zjevně nemravné, a tedy neplatné dle § 580 a § 588 občanského zákoníku, když smluvní pokuta je sjednána pouze, pokud poruší smlouvu spotřebitel, nikoli pokud poruší smlouvu podnikatel. Proto žalobu co do částky 700,- Kč zamítl. Výrok o nákladech řízení odůvodnil soud I. stupně ust. § 142 odst. 2 o.s.ř. a poměrným úspěchem žalobce ve věci a žalobci přiznal náhradu nákladů řízení v rozsahu 92 % vynaložených nákladů, tzn. za 2 úkony právní služby po 300,- Kč dle § 14b advokátního tarifu, 2 režijní paušály po 100,- Kč spolu s DPH ve výši 168,- Kč a za zaplacený soudní poplatek 800,- Kč jde o částku 1.768,- Kč, z toho 92 % činí 1.627,- Kč.

Proti tomuto rozsudku, a to pouze do výroku II o zamítnutí žaloby do částky 700,- Kč a závislého výroku III o nákladech řízení, podal žalobce včasné odvolání. Namítal nesprávný závěr soudu I. stupně, pokud zamítl žalobu o zaplacení smluvních pokut ve výši 700,- Kč představující smluvní pokutu za porušení řádného plnění platebních povinností dle uzavřené smlouvy o sdružených službách dodávky plynu a o sdružených službách dodávky elektřiny (3 x 100,- Kč za prodlení delší než 10 dnů se zaplacením záloh za dodávku plynu a 1 x 100,- Kč za prodlení delší než 10 dnů s úhradou faktury, 2 x 100,- Kč za prodlení delší než 10 dnů s úhradou záloh za dodávku elektřiny a 1 x 100,- Kč za prodlení delší než 10 dnů s úhradou faktury na vyúčtování elektřiny) s tím, že se jedná o zakázané ujednání dle § 1813 o. z., zakládající vzájemnou nerovnováhu stran. Žalobce namítal, že jde o nesprávný závěr soudu I. stupně, neboť žalovaná podpisem daných smluv potvrdila, že se sdružené služby dodávky plynu i elektřiny uskutečňují v souladu s obchodními podmínkami a ceníkem služeb, který je nedílnou součástí smlouvy, podpisem stvrdila, že uvedené dokumenty převzala, seznámila se s jejich obsahem, porozuměla jim a žalovaná podpisem smlouvy byla srozuměna s tím, že za prodlení delší než 10 dnů s jakoukoliv platbou dle uvedené smlouvy, bude žalobce oprávněn požadovat smluvní pokutu ve výši 100,- Kč. Z ust. § 1813 o.z. pak vyplývá, že aby takové ujednání bylo zakázané, musí jít o smluvní ujednání, které zakládá významnou nerovnováhu práv a povinností stran, musí jít o nerovnováhu v neprospěch spotřebitele a tato nerovnováha

je v rozporu s požadavkem přiměřenosti. Soud I. stupně však, aniž by ve věci prováděl dokazování, uzavřel, že uvedená ujednání o smluvních pokutách zakládají významnou nerovnováhu práv a povinností stran v neprospěch spotřebitele a že tato nerovnováha je v rozporu s požadavkem přiměřenosti. Toto skutkové zjištění dovozuje patrně již z toho, že uvedená ujednání lze považovat za ujednání v neprospěch spotřebitele. Žalobce má však za to, že k tomu, aby dle § 1814 o.z. bylo ujednání smlouvy neplatné, nestačí sama skutečnost, že je ujednání smlouvy v neprospěch spotřebitele. Aby ujednání bylo neplatné, musí zakládat nejen nerovnováhu práv a povinností stran v neprospěch spotřebitele, ale tato nerovnováha musí být navíc významná. V daném případě však, pokud by byla zjištěna nerovnováha, pak nemůže být tato nerovnováha významná, kdy v součtu všechny zamítnuté položky nedosahují ani dvacetiny výše samotné jistiny. Dále žalobce v odvolání namítal, že ujednání o smluvní pokutě za prodlení s platbami dle uzavřených smluv je ujednáním zcela běžným, a to v naprosté většině závazkových vztahů, zejména pokud je poskytováno opakované plnění. Lze konstatovat, že každé ujednání o smluvní pokutě může být považováno za „zhoršení“ postavení spotřebitele, přičemž však jistě nebylo zájmem zákonodárce vyloučit jakékoliv ujednání o smluvní pokutě. To je vždy nutno v konkrétním případě zkoumat, do jaké míry je postavení spotřebitele zhoršeno, a zda tato nerovnováha dosahuje významné výše. Konečně pak žalobce má za to, že i pokud by byla zjištěna nerovnováha v postavení stran v neprospěch spotřebitele a tato nerovnováha by byla shledána jako významná, pak stále je nutno zodpovědět otázku, zda tato nerovnováha je v rozporu s požadavkem přiměřenosti. Z situace, kdy smluvní pokuty ve výši 100,- Kč byly vyúčtovány za prodlení s platbami v řádech tisíců korun, pak má žalobce za to, že ujednání o smluvní pokutě nemůže navodit významnou nerovnováhu v právech a povinnostech stran, když smluvní pokuty jsou účtovány v okamžiku, kdy v důsledku porušení smlouvy ze strany spotřebitele je zhoršováno postavení obchodníka tím, že tento je nucen uplatňovat své pohledávky vůči spotřebiteli – zasílat upomínky, telefonicky kontaktovat spotřebitele atd., přičemž smluvní pokuta ve výši 100,- Kč tak ani nemůže pokrýt škodu, která porušením povinnosti zákazníkem obchodníka vzniká. Žalobce navrhl změnu napadeného výroku II. a uložení žalované zaplacení žalobci i částky 700,- Kč a přiznání žalobci plné náhrady nákladů řízení před soudem I. stupně i nákladů řízení odvolacího.

Odvolací soud podle § 212 a § 212a o.s.ř. přezkoumal rozsudek soudu I. stupně v části odvoláním napadené, tj. ve výroku II o zamítnutí žaloby do částky 700,- Kč a dále závislém výroku III o nákladech řízení, přihlédl k důvodům obsaženým v odvolání žalobce a dospěl k závěru, že odvolání je důvodné.

V přezkoumávané věci se žalobce návrhem na vydání elektronického platebního rozkazu domáhal uložení povinnosti žalované zaplatit žalobci jednak částku 11.157,78 Kč za dodávku plynu žalované za období od 14.10.2015 do 23.2.2016 na základě smlouvy uzavřené mezi žalobcem a žalovanou o sdružených službách dodávky plynu ze dne 23.9.2015, a jednak částku 5.117,23 Kč za dodávku elektřiny žalované na základě smlouvy o sdružených službách dodávky elektřiny rovněž ze dne 23.9.2015, a to za období od 5.10.2015 do 1.3.2016. Dále pak žalobce předmětem řízení učinil nárok na přiznání smluvních pokut celkem ve výši 700,- Kč, a to 4 x 100,- Kč v případě smlouvy o sdružených službách dodávky plynu a 3 x 100,- Kč v případě smlouvy o sdružených službách dodávky elektřiny s odkazem na ujednání v uvedených smlouvách o smluvní pokutě ve výši 100,- Kč za každý jednotlivý případ prodlení s platbou dle uzavřené smlouvy přesahující 10 dní. Žalobce pak po žalované požadoval v případě smlouvy o sdružených službách dodávky plynu smluvní pokutu vždy ve výši 100,- Kč za prodlení s provedením platby sjednané zálohy za měsíc listopad 2015, za

měsíc prosinec 2015 a za měsíc leden 2016 a dále za nezaplacení faktury ohledně konečného vyúčtování plynu. V případě smlouvy o sdružených službách dodávky elektřiny pak žalobce po žalované se domáhal zaplacení smluvní pokuty v důsledku prodlení s provedením platby sjednané zálohy za měsíc prosinec 2015 a za měsíc leden 2016 a dále pak za prodlení s úhradou konečného vyúčtování elektřiny, tj. celkem na smluvní pokutě 700,- Kč.

Soud I. stupně žalobě vyhověl pouze ve vztahu k platbám za dodávku plynu ve výši 11.157,78 Kč a elektřiny ve výši 5.117,23 Kč a ve výroku I napadeného rozsudku žalované uložil povinnost zaplatit žalobci celkem částku 16.275,01 Kč se specifikovaným příslušenstvím (zákonnými úroky z prodlení). Žalobu co do zbývající částky, tj. 700,- Kč představující úhradu smluvních pokut, soud I. stupně výrokem II zamítl se závěrem, že se jedná o neplatné ujednání ve smyslu ust. § 1813 o.z. pro významnou nerovnováhu práv a povinností stran v neprospěch spotřebitele, a rovněž dle ust. § 580 a § 588 o. z., neboť ujednání o smluvní pokutě je zjevně nemravné, pokud je smluvní pokuta sjednána pouze pro porušení smlouvy spotřebitelem a nikoliv i pro případ porušení smlouvy podnikatelem.

Rozsudek soudu I. stupně ve výroku I o uložení povinnosti žalované zaplatit žalobci částku celkem 16.275,01 Kč s příslušenstvím nebyl odvoláním napaden a nabyl právní moci (§ 206 o.s.ř.). Předmětem přezkumu odvolacím soudem byl k odvolání žalobce pouze výrok II o zamítnutí žaloby ohledně nároku na přiznání smluvních pokut. Soud I. stupně zjistil dostatečným způsobem skutkový stav, avšak pokud dospěl k závěru o neplatnosti ujednání o smluvních pokutách, odvolací soud tento právní názor nesdílí.

Ze skutkových zjištění soudu I. stupně vyplývá, že žalobce a žalovaná jako účastníci smlouvy o sdružených službách dodávky plynu a stejně tak smlouvy o sdružených službách dodávky elektřiny učinili součástí každé uvedené smlouvy ze dne 23.9.2015 ujednání o smluvní pokutě ve znění: „Zákazník je povinen zaplatit RWE (předchůdce žalobce) smluvní pokutu ve výši 100,- Kč za každý jednotlivý případ prodlení s jakoukoliv platbou dle této smlouvy přesahující 10 dní“. Žalobce pak žalované vyúčtoval smluvní pokutu 300,- Kč za opožděnou úhradu záloh podle smlouvy o dodávce plynu a smluvní pokutu 100,- Kč za opožděnou úhradu vyúčtovací faktury podle smlouvy o dodávce plynu a dále smluvní pokutu 200,- Kč za opožděnou úhradu záloh podle smlouvy o dodávce elektřiny a smluvní pokutu 100,- Kč za opožděnou úhradu vyúčtovací faktury podle smlouvy o dodávce elektřiny, celkem 700,- Kč. Soud I. stupně tento nárok na smluvní pokutu neuznal s odkazem na ust. § 1813 o.z., resp. § 580 a § 588 o.z. S tímto závěrem soudu I. stupně, jak již shora uvedeno, odvolací soud nesouhlasí.

Podle § 1813 o.z., má se za to, že zakázána jsou ujednání, která zakládají v rozporu s požadavkem přiměřenosti významnou nerovnováhu práv nebo povinností stran v neprospěch spotřebitele. To neplatí pro ujednání o předmětu plnění nebo ceně, pokud jsou spotřebiteli poskytnuty jasným a srozumitelným způsobem.

Podle § 580 odst. 1 o. z., neplatné je právní jednání, které se přičí dobrým mravům, jakož i právní jednání, které odporuje zákonu, pokud to smysl a účel zákona vyžaduje.

Podle § 588 o. z., soud přihlédne i bez návrhu k neplatnosti právního jednání, které se zjevně přičí dobrým mravům, anebo které odporuje zákonu a zjevně narušuje veřejný pořádek. To platí i v případě, že právní jednání zavazuje k plnění od počátku nemožnému.

V daném případě odvolací soud se shoduje s argumentací žalobce uplatněnou v odvolání, že smluvní ujednání může být považováno za zakázané pouze tehdy, pokud zakládá výraznou nerovnováhu práv a povinností stran, kdy jde o nerovnováhu v neprospěch spotřebitele, a kdy tato nerovnováha je v rozporu s požadavkem přiměřenosti. Na rozdíl od soudu I. stupně odvolací soud nesdílí názor o nepřiměřenosti ujednání o smluvní pokutě ve výši 100,- Kč za prodlení delší než 10 dnů za plnění, k němuž se žalovaná v uvedených smlouvách zavázala. Dle uvedených smluv (smlouva o dodávce plynu a smlouva o dodávce elektřiny) se žalovaná zavázala k úhradě pravidelných měsíčních záloh za dodávku jednotlivých komodit, a to v případě plynu ve výši 1.800,- Kč měsíčně, v případě elektřiny ve výši 600,- Kč měsíčně. Žalovaná pak, ač jí byly žalobcem komodity dodávány, úhradu záloh neprovedla, a pokud tedy v případě 3 nezaplacených záloh za dodávku plynu (3 x 1 800,- Kč) je požadována smluvní pokuta 300,- Kč (3 x 100,- Kč) a za prodlení s úhradou vyúčtovací faktury v částce 11.457,78 Kč smluvní pokuta ve výši 100,- Kč a v případě elektřiny smluvní pokuta 200,- Kč (2 x 100,- Kč) za nezaplacení 2 záloh (2 x 600,- Kč) a smluvní pokuta 100,- Kč za nezaplacení vyúčtovací faktury v částce 5.317,23 Kč, nejde s ohledem na výši smluvní pokuty a výši zajišťovaného plnění k nepřiměřenému ujednání. Rovněž pak dle názoru odvolacího soudu ani okolnost, že v obou smlouvách smluvními pokutami byly zajištěny jen závazky žalované, nelze shledat jako okolnost rozpornou s dobrými mravy, pro níž by bylo možno uvedené ujednání o smluvní pokutě posoudit jako neplatné. Je to proto, že za situace, kdy žalobce jako dodavatel komodit dodává na základě uzavřených smluv zákazníkům dohodnuté komodity v podstatě do doby, než pro nezaplacení ze strany zákazníka dojde k přerušení dodávky příslušné komodity a ukončení smlouvy ze strany žalobce, činí tak bez poskytnutého ekvivalentu zákazníkem, a kdy musí s předstihem nakoupit příslušné komodity a zajistit distribuční kapacitu po předpokládanou celou dobu trvání smlouvy uzavřené se zákazníkem, pak nelze výši sankcí za porušení povinností zákazníka (žalované), tj. smluvní pokuta ve výši 100,- Kč v případě prodlení přesahující 10 dnů s plněním povinnosti dle uzavřené smlouvy ve výši mnohonásobně převyšující výši sjednané smluvní pokuty, považovat za nepřiměřenou ve vztahu k zajišťovaným povinnostem, tedy rozpornou s dobrými mravy, jak dovodil soud I. stupně.

Odvolací soud tedy na rozdíl od soudu I. stupně dospěl k závěru, že dohody o smluvních pokutách byly ujednány platně v souladu s ust. § 2048 o.z. Nejedná se o zakázané ujednání ve smyslu § 1813 o. z., neboť nepředstavují významnou nerovnováhu práv a povinností žalované jako spotřebitele, právě s ohledem na shora uvedené, tj. že výši sankcí nelze považovat ve vztahu k zajištěným povinnostem za nepřiměřenou. Žalovaná pak obě zajištěné povinnosti, tj. úhradu záloh a úhradu vyúčtovacích faktur podle uvedených smluv o dodávce plynu a dodávce elektřiny, porušila, neuhradila včas své závazky, žalobci proto vznikl nárok i na úhradu těchto smluvních pokut, celkem ve výši 700,-Kč. Odvolací soud proto podle § 220 odst. 1 písm. a) o.s.ř. změnil napadený výrok II a žalobci přiznal i právo na zaplacení částky 700,- Kč.

V souvislosti se změnou rozsudku I. stupně pak odvolací soud podle § 224 odst. 2 o.s.ř. rozhodoval znovu i o nákladech řízení před soudem I. stupně, a to podle ust. § 142 odst. 1 o.s.ř., kdy žalobce byl v řízení před soudem I. stupně zcela úspěšný, vzniklo mu proto právo na plnou náhradu nákladů řízení účelně vynaložených před soudem I. stupně. Ty sestávají ze zaplaceného soudního poplatku ze žaloby ve výši 800,- Kč, 2 úkonů právní služby po 300,- Kč dle § 14b odst. 1 advokátního tarifu (převzetí zastoupení a sepsí žaloby), 2 režijních paušálů po 100,- Kč dle § 14b odst. 5 písm. a) advokát. tarifu a 21 % DPH v částce 168,- Kč ze součtu odměny a režijních paušálů, tj. náklady řízení před soudem I. stupně v částce 1.768,-

Kč, které je žalovaná žalobci povinna zaplatit ve lhůtě 3 dnů od právní moci rozsudku a k rukám zástupce žalobce (§ 160 odst. 1 o.s.ř. a § 149 odst. 1 o.s.ř.).

O nákladech odvolacího řízení bylo rozhodnuto rovněž podle ust. § 142 odst. 1 o.s.ř., kdy i v odvolacím řízení byl žalobce zcela úspěšný, náleží mu proto rovně plná náhrada nákladů odvolacího řízení, ty sestávají ze zaplaceného soudního poplatku ve výši 1.000,- Kč a dále z nákladů za právní zastoupení žalobce advokátem v odvolacím řízení, a to za 2 úkony právní služby (sepis odvolání a účast při odvolacím jednání) po 500,- Kč dle § 7 advokátního tarifu a 2 režijní paušály po 300,- Kč dle § 13 odst. 3 advokát. tarifu a ze součtu odměny a režijních paušály 21 % DPH, celkem náklady odvolacího řízení ve výši 2.936,- Kč, které je žalovaná žalobci povinna zaplatit rovněž ve lhůtě 3 dnů od právní moci rozsudku a k rukám zástupce žalobce

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí je dovolání přípustné za předpokladu, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak.
Dovolání se podává do dvou měsíců od doručení rozhodnutí odvolacího soudu k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu, který rozhodoval v prvním stupni.

V Plzni dne 10.10.2017

JUDr. Marta Havlová, v.r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Lucie Grabmüllerová